

# PROMIŠLJANJA

MLADIH IZ ALTERNATIVNE SKRBI

# O SAMOSTALNOM ŽIVOTU



NASTALO UNUTAR PROGRAMSKOG PODRUČJA „SOCIJALNO UKLJUČIVANJE“ UDRUGE IGRA

## PROMIŠLJANJA mladih iz alternativne skrbi O SAMOSTALNOM ŽIVOTU

### IZDAVAČ:



Udruga "Igra" za pružanje rehabilitacijsko-edukacijske i psiho-socijalno-pedagoške pomoći  
Sveti Duh 55  
10 000 Zagreb  
Tel.: + 385 1 37 045 37  
E-mail: kontakt@udrugaignra.hr  
Web page: www.udrugaignra.hr

### UREDнице:

Katarina Car, mag. soc. rada  
Maja Malčić, mag. psih.  
Jelena Oršolić, mag. psih.

### AUTORI:

Adrijan Š.  
Alan Matijašević  
Arsim Riza  
A.K.  
Dušan K.  
Ivan M.  
Kruno T.  
Leo H.  
Eugen Vlašić  
Mateja  
Mihaela Š.  
Mira Prpić  
Petra Đurković  
Zlatko Košar  
Angela R.  
Pavao M., B. i Miro

### GRAFIČKO OBLIKOVANJE:

 Bestias dizajn d.o.o.

Mišljenja i stavovi izraženi u ovoj publikaciji mišljenja su i stavovi autora i ne izražavaju nužno stajalište donatora i izdavača.

Izrada i tiskanje ove publikacije omogućene su financijskom podrškom Ministarstva socijalne politike i mladih te Institucionalnom podrškom stabilizaciji i/ili razvoju udruge Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva.



Ministarstvo socijalne  
politike i mladih



ISBN 978-953-8007-05-7

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem xxxxxx

# PROMIŠLJANJA mladih iz alternativne skrbi O SAMOSTALNOM ŽIVOTU



KAKO I ZAŠTO SU ISPRIČANA PROMIŠLJANJA MLADIH	7
PISMO	9
VELIKI KORAK	11
VJERUJ I ONDA KAD MISLIŠ DA NE MOŽEŠ	13
NE ODUSTAJ	14
MOJ USPJEH	16
SAMOSTALNOST	17
ŽELJA + TRUD + UPORNOST = USPJEH	19
OČEKUJ NEOČEKIVANO	21
CRTEŽ ČOVCA S CIGARETOM TRIGUN	23
MOVE ON... IT'S LIFE	24
SVIJET „VANI“ NIJE STRAŠAN	27
NAJTEŽE JE SREDNJOŠKOLCIMA	28
ROĐENJE, DRUŽENJE, KAKO SI POMOĆI KADA TI JE TEŠKO...	29
SAMOSTALNOST ERGH?	31
CILJ	33
ŠTO JE ŽIVOT	34

## KAKO I ZAŠTO SU NAPISANA PROMIŠLJANJA MLADIH

Ideja za pisanjem promišljanja nastala je od jedne mlade osobe (hvala ti, Branko!) koji je ovaj put osamostaljivanja već prošao i koji je nakon vlastitog iskustva predložio da se program „Kontakt“ nadopuni jednom ovakvom Brošuricom, kako bi se mladi i međusobno savjetovali i bili podrška jedni drugima u čarima koje samostalni život donosi. Prva ovakva brošura tiskana je, sada već davne, 2009. godine.

Kako se i ove godine bližio trenutak izlaska mnogih mladih iz alternativne skrbi, krenula su i razna promišljanja o onome što ih uskoro očekuje, a uključili su se i mladi koji su se već okušali u samostalnom životu. Promišljalo se i pisalo posvuda. Započelo se na edukativnom izletu na Krku, gdje su promišljali mladi koje uskoro čeka samostalan život, a nastavilo i u ostalim gradovima Hrvatske, gdje su drugi mladi već odvažno započeli svoj život.

Svatko je podijelio svoje iskustvo dajući moguće smjerove kretanja. Uživajte u sljedećim recima i pronađite svoj smjer uz pomoć ovih putokaza kako bi lakše kreirali svoje putovanje.

Nadamo se da će iskustva koja su ovdje ispričana pomoći drugim mladim ljudima koji trenutno razmišljaju o samostalnom životu, taman su ga otpočeli ili već duže vrijeme u njemu koračaju. A našim piscima ove brošure jedno veliko hvala!

*Tim Kontakta*

## PISMO

Eto, najteže mi je početi pisati. Mogao bih to usporediti s početkom samostalnog života. Ne znaš otkud da kreneš kamoli gdje bi htio da završiš. Volio bih nadodati da ja još ne znam jesam li ja započeo svoj samostalni život. Mislim, živim sam, ali uz pomoć prijatelja, ustanova, te određenog dijela rodbine. Postavim si pitanje postanemo li mi ikada samostalni ljudi. Pa evo vam logičko objašnjenje zašto se nemojte nikada sramiti pitati i tražiti pomoć. Ljudi nisu stvoreni da sami preživljavaju i žive. Tu smo jedni za druge. Velike nacije su tražile pomoć jedni od drugih. Ako su milijuni ljudi mogli progutati „ponos“, zašto mi još na to gledamo kao nešto očajno i jadno? Naravno, ne govorim vam sada da trebate usmjeriti svoju snagu na traženje pomoći. **Već ne idite sami u životne bitke. Dopustite da vam se drugi pridruže.** Iskreno nisam znao u kojem smjeru će krenuti ovo pismo, ali očigledno je usmjereno prema meni, kao i prema vama. Teško je kada hoćete puno osjećaja, želja i misli iznijeti u što manje riječi. Znam da postane naporno čitati o životu koji već i sami prolazite. Pokušat ću skratiti na vama, kao i meni, bitne stvari. Pitanje koje si postavljam svaku večer prije spavanja je moj moto. „Što JA želim u životu?“ I svaku večer imam drukčiji odgovor. Mijenja se kao i mi, kao i cijeli krug života. Ali da ne filozofiram, hoću reći da ne bi bilo zanimljivo da uvijek želimo samo jednu stvar, događaj i osobu. Ovako imamo svaku godinu, mjesec, dan, minutu i sekundu da biramo: Što, koga ili gdje želimo biti u Životu. Očigledno sam spojio dvije teme u ovom pismu koje mislim da ne mogu jedna bez druge. Gledajmo sve ovo na jednostavan način. Možda kao

neki zaključak ovog pisma. Ako želimo živjeti samostalno, moramo to sami odlučiti, svakog trenutka kada to želite biti. Jer ako prihvatimo to kao nešto što želimo, više nećemo gledati na to kao nešto teško, riskantno i besciljno (koliko god to bila stvarnost).

Jer ako nešto iskreno želiš, onda ćeš se više potruditi, nego ako moraš. **Kada radiš nešto što želiš, onda si sretan.** A zašto ne iskoristiti nešto tako jako kao „SAMOSTALNOST“ da ide tebi u korist i još ti pomogne sa svojom snagom i težinom? Hvala Vam na strpljenju i nadam se da nisam bio previše zapetljao i dosađivao.

**Adrijan Š., 23 g.**

**Živio u domu 13 g.**

**Živi samostalno 5 g.**

## VELIKI KORAK

Napravit ću veliki korak u život u još tijesnim cipelama,  
mada taj korak neće biti lak,  
znam da sam dovoljno jak  
i da mogu sigurno da hodam životnim ulicama.

Cijelog života u meni je neka tuga zato što ne živim s mamom i tatom,  
iako su ljudi gdje sam živio bili dobri prema meni,  
nije lako kada ti kažu: „U život kreni“.  
Negdje ću otići, ali to mjesto neću smatrati kao svoj dom.

Nije lako s devetnaest na leđima,  
brinuti o samom sebi,  
ako bi rekao suprotno, lagao bih,  
jer tada se suočiš po prvi put sa životnim problemima.

Toliko je toga nepoznatog,  
sve je novo i ljudi i grad i samoća,  
i nestala je dječaćka sreća.  
Po prvi put zatičeš sebe bespomoćnog i slabog.

Polako s vremenom počinjem se snalaziti,  
i svoj život sređivati.

Da me danas vide, mogli bi se sa mnom ponositi  
jer danas više od svega želim uspjeti.

Prijatelju, ja sam sve to prošao,  
sve što tebe sada čeka.

Znam, život je pun prepreka,  
koje se moraju prijeći da bi na cilj došao.

Prijatelju, neka te na tvom životnom putu  
prate dobri ljudi.

Uvijek vedar budi,  
i svoj život živi punim plućima svaku minutu.

**Alan Matijašević, 22 g.**

**Živio 15 g. u udomiteljskoj obitelji.**

**Živi samostalno 3 g.**

## VJERUJ I ONDA KADA MISLIŠ DA NE MOŽEŠ

Vjeruj u sebe da ti to možeš i kada vjeruješ, sve možeš! Kad te netko vrijeđa i kaže ti: „To ne možeš!“, vrati mu „udarac“ i reci: „Ja to mogu!“. Moraš biti ponosan! Nema veze jesi li bio u domu. I ja sam bio u domu 8 godina i svašta sam vidio, čuo i gledao sam ljude misleći nisu oni bolji od mene. Zato vam pišem ovu poruku da vjerujete u sebe.

**Arsim Riza, 19 g.**

**Živi u domu 8 g.**

**Izlazi iz doma ove godine.**

## NE ODUSTAJ

Kažu svaki početak je težak pogotovo kada si sam ili sama bez obitelji. Puno mladih imaju strahove od svega. Sve je to normalno. Otvara se novo poglavlje u životu. Puno mladih odustane čim se javi neki problem. Iskreno, moj život nije uopće lak bio. Od djetinjstva sam prepuštena samoj sebi, unatoč braci i sestri. Oduvijek sam bila borac, i unatoč velikim problemima, uspjela sam si posložiti život. Uvijek idite korak po korak. Najgore kada se u životu moraš odvojiti od svoje takozvane obitelji. Bila je ipak to velika sigurnost, kada znaš da nisi sama i uvijek možeš pitati za savjet i tražiti pomoć. Puno mladih nije stabilno što se tiče izlaska iz sustava, plaše se novih problema i iskustva. Odmalena sam znala kako treba jer sam imala veliku podršku odgajateljice koja me je podigla na noge i imala vjeru u mene kada sam imala najgori dio života, a to se zove faza odrastanja. **Kako god vam je teško, ne odustajte.** Kažu cijeli život učimo i radimo greške. Ako vam se desi loše društvo i mislite da nema izlaza, pokušajte ostati u dobrim odnosima s osobama koji vam ulijevaju povjerenje i sigurnost. Mislite pozitivno. Ako imaš puno hobija i znanja, iskoristi to u svrhu svog zadovoljstva i da znanje preneseš osobi koja je voljna učiti. **Puno druženja, volontiranja i pomaganje našim generacijama i mlađima neovisno o dobi.** Puno se bolje osjećam kada pomažem okolini. Koliko god sam umorna od svega, ali uvijek nađem taj

višak snage, da se uključim u neki projekt ili udrugu. Danas je teško nositi se sa statusom svog odrastanja. Ne trebate svima govoriti o sebi, ali ako nađete osobu kojoj bi mogli reći, recite joj sve. Koliko god nas ili vas ljudi gaze, uvijek im se osmijehnite i nemojte odustati. **Imajte puno pouzdanja i vjere u sebe. Živite život što bolje i iskoristite svoje potencijale i vrline.** Želim vam svima sretno u samostalnom životu i budite takvi kakvi jeste.

**A. K., 25 g.**

**Živjela u domu 8 g.**

**Živi samostalno 2 g.**



## MOJ USPJEH

Tko od nas ne želi uspjeti? Možda vam se ovo pitanje čini čudnim. Ipak većina ljudi koje poznajete, do uspjeha nikad neće doći. O njemu će sanjati, o njemu će govoriti, no nikada ga neće doživjeti. A to je šteta. Zašto je to tako? Zato što većina ljudi ne razumije uspjeh. To nije lutrija. Nije dovoljno samo stati na putu do kuće, uplatiti loto i zatim čekati da vas uspjeh pogodi. Niti je to mjesto na koje ćete dospjeti u nekom čarobnom životnom trenutku. **Uspjeh nije odredište - to je svakodnevica.** Jedini način na koji ćete ga postići jest da na tome radite iz dana u dan. Da biste bili uspješni, ne morate biti sretni niti bogati, ali trebate znati sljedeće:

- ✘ Vi ste ono što radite svaki dan.
- ✘ **Najprije vi oblikujete navike, a one zatim oblikuju vas.**
- ✘ Navike uspjeha jednako je jednostavno razviti kao i navike neuspjeha.
- ✘ Svakog se dana nalazite u procesu postojanja i ovisno o tome čemu se posvećujete, postajete bolji ili lošiji.

**Dušan K., 18.g.**

**Živi u domu 5 g.**

**Izlazi iz doma ove godine.**

## SAMOSTALNOST

Samostalnost? Kako definirati tu riječ? Jesmo li uistinu svjesni značenja te riječi? Kako najlakše kročiti ka samostalnosti? Postoji li kakva prečica? Što nas sve čeka na tom putu?

Vjerujem da se mnogi mladi zapitaju takve stvari puno puta i onako nesvjesno, pokušaju sva ta pitanja zatvoriti duboko u sebi. Nema tajni, put do tog dijela je težak i trnovit, **no dovoljnom upornošću i vjerom u sebe i svoje sposobnosti, nemoguće postaje sitna prepreka koja nas dijeli od uspjeha.**

Samostalnost je životna faza koja zahtjeva puno žrtve, žrtve koja je nužna za daljnji uspjeh iako je on kasnije upitan. Uz samostalnost dolazi i sloboda djelovanja, sloboda na koju se puno mladih opeče - ne razmišljajući. Sloboda nije samo sloboda djelovanja, već prije svega velika odgovornost koje moramo biti svjesni u svakom trenutku prilikom koraćanja u život.

Mnogo je stvari s kojima ćemo se susresti na putu do zrelosti i uspjeha, stoga je mnoge od njih dobro početi vježbati već danas, jer je to ulaganje u vlastitu budućnost, neovisnost i nekakav normalan život kakav svi priželjkujemo jednog dana. Moje nekakvo osobno mišljenje je da čovjek nikad nije dovoljno samostalan. Čovjek uči cijeli život, i na osnovu "naučenih" informacija, djeluje i živi.

Život je jedna velika knjiga, a godine tek samo novi listovi koji nude novo štivo i nova iskustva.

Iskustva neće uvijek biti lijepa i poučna, ali moramo biti svjesni da život nije uvijek pravedan i da ćemo puno puta biti zakinuti, razočarani, možda i prevareni, ali ukoliko smo ustrajni i uporni, trud će nas nagraditi višestruko.

Eto, bližim se lagano kraju i nadam se da sam uspio nekom otvoriti oči i pomoći sagledati stvari iz drugačije perspektive. :)

**Ivan M., 25 g.**

**Živio u domu 12 g.**

**Živi samostalno 6 g.**

## ŽELJA + TRUD + UPORNOST = USPJEH

Uspjeh je cilj prema kojemu se svi uzdižemo. Želja ka uspjehu me pokreće i želja za uspjehom me nadahnjuje. Nekima život nije bio jednostavan i normalan, ali baš zbog toga moja želja za uspjehom je još veća i izraženija. Dat ću sve od sebe da mi život bude bolji i da mojoj djeci osiguram ono što ja nisam imao. Svoje djetinjstvo proveo sam u domu za nezbrinutu djecu i još tada kada sam bio mali htio sam nešto više od svog života. Borio sam se s tim što sam znao da sam po nečemu drugačiji od drugih, ali nikada me to nije sputavalo. Naprotiv, to mi je samo bio motiv i želja da budem još bolji. Kao mali htio sam ići na fakultet i htio sam završiti dobru srednju školu. Za sada sam sve uspio. Završio sam srednju školu bez problema, a od nedavno mi se za sada ispunio najveći san i uspio sam upisati fakultet. Sada me samo vodi cilj da u roku završim fakultet i da si osiguram dobar temelj za svoj život. Volio bih da mnogi dijele moje mišljenje i da se svi bore za sebe i da pokušavaju od svog života napraviti nešto više. I iako znamo da smo drugačiji, ne trebamo se obazirati na to. Jer možda je to zapravo i dobra stvar u svemu. Sa 16 godina izašao sam iz doma, bio sam sam u stanu i snalazio sam se vrlo dobro. Sam sam sve radio i kuhao, spremao, organizirao si svo vrijeme i u školi sam odlično prolazio. To je samo znak da sam možda samostalniji od pola svoje generacije. I kada sam izašao iz doma još uvijek su tu neki ljudi koji su bili spremni pružiti pomoć. Postoje mnoga prava i mnogi načini kako da si nekako pripomogneš. Samo trebaš znati gdje se možeš obratiti i gdje možeš pitati za neku informaciju. Nešto što sam za sada naučio,

je da se nikada ne ustručavate pitati što god vas zanima i da budete veoma uporni. Koliko god mi je bilo teško kada sam bio mlađi, sada mi je lakše. Jer znam da ako želim nešto postići u životu, moram se za to sam i izboriti. Jer znam da život nije jednostavan i da ništa neću dobiti na pladnju. Mislim da me najviše pokreće to što imam ideju, želju i volju da postignem ono što sam i naumio. Prema naprijed me tjera i misao da mnogi ljudi još uvijek imaju predrasude o djeci iz dječjih domova. Baš tim ljudima želim pokazati da iako je moj život mnogo teži ja mogu uspjeti. I jednog dana nadam se i da hoću. I zapamtite lijepa riječ i željezna vrata otvara.

**Kruno T., 22 g.**

**Živio u domu 10 g.**

**Živi samostalno 6 g.**

## OČEKUJ NEOČEKIVANO

Znači, cijeli život je borba. Kakvih god situacija bilo, nema predaje, nema odustajanja. Treba biti borac. Tu se vidi koliko si jak. Prošli ste svašta, vjerojatno kroz ustanove i sl. Sada će vam biti malo čudno kada krenete u samostalni život, ali što je tu je. Pokažite snagu, volju, vještinu, znanje koje ste stekli do sada u domovima i ostalim ustanovama. Tko je gdje bio, ne znam. **Razmišljajte pozitivno svaki dan s osmijehom.** Nikome nije lako. Zapamtite, niste jedini. Ima i onih kojima je gore - teže. Straha nema. Mogu biti nervoza ili adrenalin prisutni. To je normalno, ali s vremenom ćete naučiti to kontrolirati. **Pitajte, tražite, aktivirajte se.** Nitko vas neće ugristi i napasti. Budite pristojni i razumni jer ćete nailaziti na razno razne prgave ljude, bezobrazne, nezainteresirane za vašu priču, ali nemojte dozvoliti da vas to obeshabri, da pomislite da vas nitko ne sluša i tako slično. Takvih osoba će svuda biti. To vam je kušnja. Vi morate sebi svaki dan ponavljati tko ste i što želite. Biti će provokacija, svašta će vam netko reći, ali ne obazirite se na to. Sebe sam istrenirao do sada da mi može bilo tko reći što hoće jer sam stekao svoje 'Ja', ali imam i ja svoje granice, kad vidim da toj osobi stvarno treba pokazati gdje joj je mjesto i da se neće tako ponašati. Ali morate povećati prag tolerancije i to ogroman da bude jer će vam trebati za ubuduće, vjerujte mi. Čuvajte živce, ne reagirajte na gluposti. Danas - sutra, naći ćete nekoga s kim ćete biti u vezi, braku, nije bitno. I tu će vam trebati taj veći prag tolerancije. Prilagoditi se, kao i ta osoba vama. Kako i za ovo, tako i u životu općenito, na poslu. Kakvi vi budete, takav će netko prema vama biti, nekad neće, ali ne dajte da vas itko

zeza, sprda ili tako nešto. Dosta o ovome, radije bih volio popričati sa svima. Lakše je, nego ovako pisati jer ima puno toga što bih rekao, objasnio, dugo je za piskarati ovdje. Ako imate koga za osloniti se, roditelje, prijatelje, tete, nije bitno, koga god. Neka vam pomognu oko pranja i kuhanja, tko ne zna. Samo se opustite. Ne bojte se ničega. Sve će samo doći. Kad idete plaćati bilo što, čuvajte račune. Pitajte što vas zanima, gledajte u dućanima kad su artikli na akciji, da uzmete stvari s kojima možete dosta toga napraviti. Ne uzimajte gluposti. Kuhar sam inače, pa onda uvijek dobro gledam što ću uzeti i tako. Snašao sam se odlično jer sam kao manji znao prati robu, pa kako na mašinu tako i na ruke, iskuhavati neke stvari. **Svaki dan učimo dok smo živi.** S osmijehom kroz sve. Budite društveni, samo pazite s kime ćete pričati, o čemu i tako, jer ljudi su pokvareni. Nemojte se prevariti ako vas netko zavede pričom na prvu, nego gledajte kroz vrijeme što prolazi, djela i ostale sitnice koje puno znače. To vam vrijedi za posao i za život van posla. Ne oslanjajte se na nikoga previše, gradite sebe svaki dan kroz svaku situaciju. Uglavnom, eto to je to, nadam se da ćemo se skupiti, družiti, popričati uskoro da vam olakšamo neke stvari, objasnimo da svi prolaze kroz razne teške situacije. Uživajte i samo hrabro! **Ništa nije nemoguće, sve je do vas!** 😊 😊 😊

**Leo H., 23 g.**

**Živio u domu 9 g.**

**Živi samostalno 5 g.**

## CRTEŽ ČOVCA S CIGARETOM TRIGUN



Crtež: Eugen Vlašić  
Obojao: Reiko

**Crtež čovca s cigaretom Trigun** - jer po njemu bi se dalo opisati da te odra-  
stanje i samostalan život može odvesti u svakakve puteve, ali uvijek što nas  
tjera je pogled u daljinu, tj. nada.

**Eugen Vlašić, 25 g.**

**Živio u domu.**

**Živi samostalno.**

## MOVE ON... IT'S LIFE

Neki dan me zove sos mama i kaže da je netko od mladih rekao da je sve drukčije jednom kad te smjeste u dom, svi te gledaju drukčije i stvaraju predrasude. Istina, možda se netko i osjeća tako, ali tko su oni koji nas gledaju drukčije i komentiraju ružne stvari? Nekada je drukčije dobro, nije nužno da nas gledaju zlobno drukčije, možda pokušavaju razumijeti našu situaciju i pomoći nam, a ne mogu.

Mladi iz doma žale što nisu sa svojim obiteljima. Naravno, logično je da želimo svi svoje imati, braću sestre, mamu, tatu... ali, kad već netko postavi predrasudu, to govori o njemu ne o tebi. Što god rekli možeš im vratiti natrag i reći : „Baš zato ću, jer mogu i jer to što sam iz doma ništa ne znači.“ Zbog čega bi se pokunio pred nečijom predrasudom o sebi kad znaš da nisi ti ta osoba kojom te predstavljaju, svoja si osoba, jedna jedina takva koja postoji na svijetu, kroz sve što si prošao/la nitko nema pravo reći da ti ne valjaš ili nešto ne možeš samo zato jer si odrastao u domu. Tko te gleda drukčije? To su ljudi koji ne znaju provjeriti što odrastati u dječjem domu znači to nije tvoj problem. Zbog čega radi tako neke osobe popustiti i ne boriti se, ustrajati da gledaš da uspiješ u budućnosti najviše što možeš, iskoristiš svaku povlasticu koju ti sustav kao djetetu iz doma nudi, pokušati pomoći drugima

koji su u tvojoj situaciji ili koje će se jednom u njoj naći. Ne možemo ići u svijet iz doma i reći, jao jadan ja, ja sam iz doma nitko me ne voli ili svi me čudno gledaju, jer ćeš tek onda napraviti nešto da te čudno gledaju ili da ne pokažeš najbolje od sebe. Bit je maknuti se od toga što su oni koji nisu uz nas napravili ili nisu, koji god da je razlog odrastanja u domu, pogledati na današnji dan i sutrašnji i vidjeti kako možeš napraviti bolje, pametnije iskoristiti samog sebe i pomaknuti svoje granice da bi pokazao da nitko nema pravo osuđivati. Da te nitko nema pravo drukčije gledati, jer tko god te krivo gleda taj nema šta raditi uz tebe.

Shvati da sve je život, svaki pad je pad s razlogom, naučiš lekciju i znaš da više nećeš nešto napraviti. Ali ponavljati iste stvari i žaliti jer si uporno lupao glavom o pod, a nisi trebao nema smisla. **Dok imaš vremena, godina i mogućnosti ugrabi ih, jer nitko to neće napraviti za tebe, samo ti. I nemoj se bojati tražiti pomoć, jer pravi ljudi koji su ti pomagali kroz život uvijek će biti tu. I da svi smo mi na svoj način zakinuti i povrijeđeni i „oštećeni“, ali moramo se naučiti nositi s time, jer svaki dan je novi izazov da sami sebe pokrenemo i napravimo najbolje što možemo. Kako bi rekli ljudi iz odnosa s javnošću: “ Ti moraš sam izgraditi svoj BREND, jer**

ako ti nećeš netko drugi će to napraviti za tebe, a onda će biti prekasno.“ Ako sami radimo na sebi da radimo pozitivno, vjerujte mi nitko vas neće čudno niti ružno gledati, samo će vam se diviti koliko ste napravili iz onog malo što imate, a nemate ni toliko malo. Nekada mi imamo više nego neki ljudi koji žive u obiteljima s oba roditelja.

**Mateja, 22.g.**

**Živjela u domu 12 g.**

**Živi samostalno 3 g.**

## SVIJET „VANI“ NIJE STRAŠAN

Sama sam živjela u domu dosta dugo i točno znam kako je to kad je osoba pri samom izlasku. U glavi se motaju mnoga pitanja, a najviše ona gdje sada i kako uopće dalje? Iako ne smatram da sam se potpuno osamostalila, vjerujem da se na tom području odlično snalazim i vjerujem da nije teško. Naučila sam mnoge korisne stvari koje mi danas služe. Znam prati odjeću (crno perem na 60, posteljina svaka 3 tjedna također na 60, gaće i čarape perem na 95 - iskuhavanje, šareno na 40), skuhati poneko jelo, imam radne navike...

Želim ti reći da ovaj svijet "vani" nije strašan. Ja sam se dosta dobro snašla. Znaj da su tu uvijek neki ljudi na koje možeš računati i uz koje ti je lakše, ukoliko ti dođu crni dani. Meni se čak jako i sviđa ovo što proživljavam sada (novi grad, nova sredina, nove avanture) jer sve to radim sama i sve što napravim samo je moje, bez opravdanja drugima (odgajateljima), bez ograničenja...

Nemoj se bojati nove promjene, sve nas to čeka. Prihvati izazov odrastanja i osamostaljivanja i dobro će ti ići kao svima nama do sada!

**Mihaela Š., 20 g.**

**Živjela u domu 19 g.**

**Živi samostalno 1 g.**

## NAJTEŽE JE SREDNJOŠKOLCIMA

Znam da je u domu najteže srednjoškolcima jer žive po pravilima kao mlađa djeca. I svi jedva čekaju otići iz doma, da se osamostale i da im nitko ne nabija nešto na nos. No, treba razmišljati kako bez one galame u domu, kako naći stan, posao? Gdje god bili, javite se nekom odgajatelju koji se uvijek brine najviše za vas, a ako nema, onda se javite u udrugu Igra.

I zapamti, život ima uspona i padova, ali ti si jak i možeš ti to jer sam u sebe moraš vjerovati. Kada vjeruješ u sebe i u svoje ciljeve, nitko te neće sputavati.

**Mira Prpić, 17 g.**

**Živi u domu 11 g.**

**Izlazi iz doma sljedeće godine.**

## ROĐENJE, DRUŽENJE, KAKO SI POMOĆI KADA TI JE TEŠKO...

Bok, ja sam Petra. Živjela sam u domu za nezbrinutu djecu u Selcu punih 10 godina. Izašla sam prije 4 godine. Bilo mi je jako teško izaći... Nisam znala kamo ću, što ću, kako ću. Veliki upitnik iznad glave, veliki kao kuća. Našla sam si jednu sobu kod prijateljice, a ravnatelj mi je našao sezonski posao u Konzumu. Tada sam prvi puta u životu plaćala novce za sobu, raspoređivala novcem, kupovala si namirnice... Moja štednja se brzo istopila. Zato o financijama bolje da ne pišem. Haha. Nakon sezone odlazim u Zagreb jer uviđam da u Crikvenici nema kruha kad završi sezona. Puno sam adresa promijenila u ove četiri godine i pun mi je kufer, iskreno, seljakanja. Najduže gdje sam živjela na jednoj adresi bio je dom. **Htjela bih vam poručiti da se ne bojite, uvijek ima izlaz, niste sami.** I meni je bilo teško i sada mi zna biti. Ali uvijek bude bolje. Život ti se okrene naopačke u kratkom vremenu, ali uvijek nekako isplivaš. Ja sam inače jako optimistična i velika me volja tjera dalje. Osmijeh ne skidam samo tako. Haha. Kroz neke poslove sam upoznala dobre ljude koji su uvijek uz mene. Znati da se trud isplati, ali uvijek. Volontirala sam par godina. To isto tako preporučam svakome. Upoznaješ nove ljude, učiš, pomažeš nekome i postaješ bolji čovjek. Taj osjećaj kad nekome pomogneš je neprocjenjiv. Počela sam volontirati i tako dobila svoj prvi posao, upoznala prekrasne ljude s kojima sam i dan danas dobra. **Htjela bih još samo reći par rečenica o zdravlju.** Nemojte ga zanemariti. Mi smo u domu imali medicinsku sestru koja je vodila brigu o svemu. Kad izađu, puno njih više ne ide kod doktora. Idite kod zubara, doktora, ginekologa... Idite na preglede.

Isto tako, ja već godinama idem kod psihologa i u zadnje vrijeme mjesečno kod psihijatra. Mislim da je jako važno pričati sa stručnjacima. Zdravlje je **jako bitno**, samo što neki ljudi to olako shvaćaju. Nemojte i vi tako. Bilo bi mi drago da nekome pomognem i želim vam svu sreću. **Samo nemojte nikada odustati.**

**Petra Ćurković, 23 g.**

**Živjela u domu 10 g.**

**Živi samostalno 4 g.**

## SAMOSTALNOST ERGH?

Čuli ste valjda za nju?

Tu riječ, što kad je kao klinac čuješ, samo odmahneš rukom i nastaviš s onim što si do onda radio. I potpuno ti nema značenje, doli one glupave definicije u nekom podebljem rječniku. Ah, a ionako ti ne pada na pamet da ga otvoriš i zaviriš u nj.

No, kada stigneš do samog praga vrata tzv. samostalnog života, ta riječ je ona koja ti ulijeva strah u kosti, nervozu, nesanicu, dekoncentraciju, te još mnoštvo toga od čega ti srce kuca kao nenormalno i usprkos što se svim silama mučiš da je zametneš negdje duboko u svoje misli, onda uporno izbija na površinu i ne pušta te na miru.

Eh, pa sad se i sjetiš da saznaš nešto više, doli glupavog objašnjenja u rječniku, pa se počinješ raspitivati oko i saznaš da ti je bolje da prodaš rječnik u antikvarijat, jer tamo nema ništa što bi ti pomoglo.

Dakle, na tebi je sad, kada si saznao informacije, da počneš djelovati. Dokumenti, burza, posao, stan.

To je ono što je čovječanstvo odlučilo da je važno i ti si tu samo još jedna figura da se pokoriš sistemu i napraviš ono što se o tebi očekuje. Dakako, ako



ti ponestane keša za dokumente, tu ti uvijek dobro dođe onaj cash od prodaje rječnika u antikvarijatu.

Sve si obavio? Našao si posao? Stan? Eh, sad si tak full kul da ni ne shvaćaš da si naje\*ao.

Šalim se, naravno da sam samo htio reći naje\*ao. =)

Sada tek dolazi životna škola. Kažu ljudi: „Učiš dok si mlad.“, ja kažem: „Učiš cijeli život.“ Kažu ljudi: „Uči na tuđim greškama“, ja kažem: „Opeci se na vlastitim.“

Iz vlastitog iskustva znam da ti poslovice, kao gore navedene: „Uči na tuđim greškama“, neće ništa pomoći. Usprkos tome što znaš da se netko u tvojoj okolini opekao, opeći ćeš se i ti.

No, dakako, to je sve dio životne lekcije i na tebi je samom da, kroz tzv. samostalni život, iskusiš sve. I ono dobro za tebe i ono loše. Sretno ti bilo. =)

**Zlatko Košar, 25 g.**

**Živio u domu.**

**Živi samostalno.**

## CILJ

Nije toliko važan cilj,  
nego put do cilja  
jer ciljeve stalno stvaraš.

**Angela R., 19 g.**

**Živjela u domu 2 g.**

**Živi samostalno mjesec dana.**

# ŠTO JE ŽIVOT

Novac za hranu  
 cimeri  
 stanodavci  
 susjedi  
 računi  
 posao  
 samoća  
 udobnost  
 puno mogućnosti  
 samostalnost  
 razgovori s ljudima  
 sloboda  
 nema autoriteta  
 mir i tišina  
 možeš biti sam svoj  
 imati curu/dečka  
 izlasci

**Pavao M., 20 g.**

**Živio u domu 16,5 g.**

**Živi samostalno 2 g.**

**B., 18 g.**

**Živi u domu 18 g.**

**Izlazi iz doma  
 ove godine.**

**Miro, 18 g.**

**Živi u domu 6 g.**

**Izlazi iz doma  
 ove godine.**



